

جلسه تفسیر قرآن:

سوره غاشیه

توسط

حجت الاسلام و المسلمین حسینی تبار

تاریخ شروع:

۱۴۰۱/۰۹/۲۹

تاریخ پایان:

۱۴۰۱/۱۲/۲۳

مکان:

حرم شهدای گمنام شهرستان نکا

ایتا

@malhosseini

سایت:

www.malhosseini.ir

متن سوره

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ (۱) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ (۲) عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ (۳) تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً (۴) تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ (۵) لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيحٍ (۶) لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ (۷) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ (۸) لِسْعِيهَا رَاضِيَةٌ (۹) فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ (۱۰) لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِأَعِيَةٍ (۱۱) فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ (۱۲) فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ (۱۳) وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ (۱۴) وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ (۱۵) وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ (۱۶) أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (۱۷) وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ (۱۸) وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ (۱۹) وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ (۲۰) فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ (۲۱) لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ (۲۲) إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ (۲۳) فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ (۲۴) إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابُهُمْ (۲۵) ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ (۲۶)

ترجمه

به نام خداوند رحمتگر مهربان

آیا خبر غاشیه به تو رسیده است (۱) در آن روز چهره‌هایی زیورند (۲) که تلاش کرده رنج [بیهوده] برده‌اند (۳) [ناچار] در آتشی سوزان درآیند (۴) از چشمه‌ای داغ نوشانیده شوند (۵) خوراکی جز خار خشک ندارند (۶) [که] نه فربه کند و نه گرسنگی را باز دارد (۷) در آن روز چهره‌هایی شادابند (۸) از کوشش خود خشنودند (۹) در بهشت برین‌اند (۱۰) سخن بیهوده‌ای در آنجا نشنوند (۱۱) در آن چشمه‌ای روان باشد (۱۲) تختهایی بلند در آنجاست (۱۳) و قدحهایی نهاده شده (۱۴) و بالشهایی پهلوی هم [چیده] (۱۵) و فرشهایی [زرلفت] گسترده (۱۶) آیا به شتر نمی‌نگرند که چگونه آفریده شده (۱۷) و به آسمان که چگونه برافراشته شده (۱۸) و به کوه‌ها که چگونه برپا داشته شده (۱۹) و به زمین که چگونه گسترده شده است (۲۰) پس تذکر ده که تو تنها تذکردهنده‌ای (۲۱) بر آنان تسلطی نداری (۲۲) مگر کسی که روی بگرداند و کفر ورزد (۲۳) که خدا او را به آن عذاب بزرگتر عذاب کند (۲۴) در حقیقت بازگشت آنان به سوی ماست (۲۵) آنگاه حساب [خواستن از] آنان به عهده ماست (۲۶)

تفسیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

در این سوره از چند موضوع بحث می‌شود

موضوع اول احوالات اهل بهشت و اهل جهنم در قیامت که یک عده

افراد در مقام بشارت هستند و یک عده افراد در مقام انذار

موضوع دوم نشانه‌های قدرت خداوند در خلقت که هم استدلال بر

یگانگی خداوند است هم دلیل بر قدرت خداوند بر خلقت مجدد

انسان در قیامت

موضوع سوم دستورات خداوند به پیامبر که به مردم متذکر بشود

حوادث قیامت را بیان کند. بشرط اینکه هیچ اجباری در تبلیغش

نباشد

خدا به انسان قوه اختیار داده و انسان هم طبق سلیقه خودش عمل می

کند قرار نیست همه ایمان بیاورند یک عده کم هم ایمان بیاورند

کفایت می‌کند

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

یکی از مسائلی که بر همه پوشیده است زمانش مکانش حوادثش

قیامت است انسان باید همیشه فکرش به آن مشغول باشد که چه کند

در قیامت سلامت باشد.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ

در قیامت دو گروه وجود دارند یک گروه افرادی هستند که در دنیا

خودشان را در سلامت کامل قرار دادند و در قیامت در سلامت کامل

به سر می‌برند و یک گروه افرادی هستند که در دنیا خودشان را با گناه

در بیماری قرار دادند و در قیامت با حالت مریض به سر می‌برند

انسان باید تا زنده هست ب فکر جمع آوری توشه برای سفر آخرت باشد

امام مجتبی فرمودند استعد لسفرک خودت را آماده کن حاصل زاد قبل

حلول اجلک قبل از اینکه مرگ به سمت بیاید کوله بارت را جمع کن

خیلی‌ها در دنیا در تلاشند کوله بار دنیوی خودشان را کم کنند و کوله

بار اخروی خودشان را زیاد اما یک نکته ای که باید توجه بشود اینست

که هر تلاشی برای جمع آوری توشه، برای قیامت فایده ندارد. باید

بیند چه توشه ایست و از چه طریقی بدست آمده است

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيحٍ لَا

يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ

بحث آیات ۴ الی ۷ پیرامون عذاب اهل جهنم است که نمونه‌هایی را

خداوند بعنوان انذار یادآور می‌شود که حالات اهل جهنم و عذاب

آنها چگونه است؟

خیلی ها در دنیا تلاش بیپوده دارند برای جمع آوری توشه که اصلا مفید فایده نیست جز خستگی برای آنها و خانواده اثر دیگری ندارد.

یکی از عوامل عذاب در قیامت هم همین است انسان همیشه خودش را عذاب می دهد بیشتر داشته باشد این عذاب است یکی از عذاب هایی که در این آیه بیان شده است عذاب رفع تشنگی است

وقتی انسان در کنار حرارت قرار بگیرد احساس تشنگی به او دست می دهد مجازات اهل جهنم در این سوره به این صورت است که وقتی تشنه بشوند درخواست آب می کند تا تشنگی برطرف بشود ماموران جهنم بخواهند تشنگی اهل جهنم را برطرف کنند به اهل عذاب مقداری آب می دهند آب خنک دنیایی نیست آبی است که با حرارت جهنم به منتها درجه رسیده است. شما تصور کنید یک لیوان آب جوش را یک دفعه بنوشید چه اتفاقی می افتد درون انسان می سوزد یکی دیگر از عذاب ها عذاب رفع گرسنگی است با صریح.

اینکه صریح چیست چند معنا بیان شده

بعضی ها گفته اند: نوعی خار خشک و سمی است که به زمین می چسبد، بطوری که هیچ حیوان و چهارپایی به آن نزدیک نمی شود. بعضی ها گفته اند: غذایی است که خیلی از اهل عذاب از بوی آن طعم آن بدشان می آید و برای اینکه از آن فرار کنند دست به دامن خداوند می شوند

یک روایت از رسول اکرم است در رابطه با این موضوع که می فرماید غذای اهل جهنم چیزی است شبیه خار و متعفن تر از مردار که وقتی اهل جهنم از این غذا می خورند نمی توانند صبر کنند تا تمام بشود یکی غرق در مال دنیا بشود طمع پیدا می کند برای جمع آوری ثروت حس می کند هنوز چیزی جمع نکرده است طمعش بیشتر می شود و مجبور می شود از هر راهی هم که شده ثروت جمع کند

عذاب بعدی اینست که وقتی از طعام جهنم می خورند نه چاق می شوند نه گرسنگی آنها تمامی دارد.

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ فِي جَنَّاتٍ عَلَيْهِ لَا تُسْمَعُ فِيهَا لِأَعْيَبِهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ

بحث آیات ۸ الی ۱۳ بحث از اهل بهشت است که نمونه هایی را خداوند بعنوان بشارت یادآور می شود.

وقتی متوجه می شوند اهل بهشت شدند خوشحالی می کنند و از تلاشی الهی که در دنیا داشتند شادی آنها چند برابر می شود بطوری این شادی در صورتشان پیدا می شود.

خداوند انسان را در زمین قرار داد تا تلاش کند برای رسیدن به نتیجه خستگی ها را بجان بخرد سختی ها را تحمل کند چون خستگی کار

در دنیا زودگذر است و وقتی نتیجه ی کار خودش را می بیند خستگی ها برای او بی معنا می شود.

تنها گروهی توشه شان مورد قبول است که هم از خداوند راضی باشند هم خدا از آنها راضی باشد و تلاششان خالصانه و الهی داشته باشند.

این افراد در اعلی نقطه مادر در دنیا و معنوی در آخرت قرار می گیرند. چون در دنیا در تلاشند تلاششان الهی است و برای جلب رضایت خداوند است

و مساله بعدی اینست که در دنیا دنبال حرف بیپوده نباشند در آخرت نیز بهترین زندگی را خواهند داشت

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ وَ نَمَارِقٌ مَصْفُوفَةٌ وَ زُرَابٌ مَبْثُوثَةٌ أَ فَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ وَ إِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ وَ إِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ وَ إِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ

آیات ۱۱۳ الی ۲۰ بحث از خلقت و دلیل خلقت دارد و چگونگی خلقت موجودات است توسط خداوند که همه ی اینها را انسان باید رویش فکر کند

اگر انسان می خواهد تمام هستی خداوند برای او کلاس درس باشد باید از روحیه تفکر برخوردار باشد تا از اسرار خلقت توسط خداوند مطلع بشود که تمام اسرار در آیات وحی و روایات متعدد بیان شده است. مثلا خلقت زمین برای چیست خلقت آسمان برای چیست خلقت شب و روز برای چیست خلقت انسان و حیوانات برای چیست خلقت کوه و دریا و ... همه اینها باید رویش فکر بشود

یکی از مواردی که انسان مورد سرزنش و انتقاد خداوند قرار می گیرد همین مساله است که خیلی ساده از کنار خلقت خداوند رد می شود فکر هم نمی کند آن وقت به خداوند هم انتقاد می کند که چرا خلق شده است کارش چیست؟

با اینکه خداوند در آیات متعدد که یکی همین آیات است فرموده اگر می خواهید عاقل بشوید از کنار محسوسات خداوند یعنی آن چیزهایی که می بینید به سادگی رد نشوید با دیدن و فکر کردن از کنارها عبور کنید تا بهتر از قبل خداوند را بفهمید و همچنین مانند همین نعمت ها هم در انتظار بهشتیان است.

دلیل اینکه خداوند تاکید دارد در تفکر بخاطر اینست که انسان بیشتر و بهتر پی به خالقیت خداوند و وجود خداوند صنع خداوند و قدرت خداوند ببرد

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَ كَفَر

از آیات ۲۱ الی ۲۳ بحث از تذکرات خداوند است به انسان

تذکر برای اتمام حجت است تا انسان بعدا نگوید که چرا به ما هشدار نداده بودی تا ما هم حساب کار دستمان بیاید. البته یک نکته هم در

این مساله است در مطلب تذکر انسان با دو دسته مواجه می شود یکی اهل تذکر گرفتن است و گوش می دهد مراقب است دیگری نه بهانه می آورد ان قلت می آورد حالا وقتی دچار مشکل شدند تذکر دهند را زیر سوال می برند نه خودشان را

ما در تذکرات باید مامور به انجام وظیفه باشیم نه مامور به نتیجه چون پیامبر اکرم برای هدایت مردم هم اهتمام داشت هم حرص و هم نگران بود خداوند عالم فرمود وظیفه ی تو فقط تذکر است وظیفه پیامبران، تذکر است نه تسلط و تحمیل عقیده. اگر کسی یا کسانی نسبت به تذکر بی اعتنا باشد وظیفه را ساقط نمی کند

کسی که از تذکر و هشدارها روی گردان بشود و در او تاثیر نداشته باشد اگر این روی گردانی ها از روی لجاجت باشد این افراد به کفر نزدیک می شوند چون منشا کفر همین لجاجت ها و عنادهاست

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ

از آیات ۲۴ الی آخر سوره بحث از عذاب و حسابرسی دارد حسابرسی از سنت های خداوند است که خداوند بر خود واجب کرده است

کسی از روی عمد از تذکرات خداوند اعراض کند دنبال کار خودش باشد خداوند می فرماید اینها دچار عذاب می شوند بعضی دچار عذاب اکبر هستند یعنی عذاب شدید بعضی دچار عذاب ابدی خداوند متعال است

فرار از این مساله برای هیچکس امکان ندارد